

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 21. Pœnitentia sera, procrastinata. Ex Veteri. Ex Novo. Ex Patribus, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

struat aditum. Caput jam canescit, propè est ætas vitæ: in nos fortè falx acuitur; & timeo, nè, nobis dormientibus, & in vana spe occupatis, repente accedat messor terribilis. S. Gregor, Niss. Orat. contra differentes Baptisum.

Postquam in domo aliqua parum stupæ accensum viderimus, conturbamur, & tumultum movemus: non enim attendimus initium, sed finem; sed ex initio finem considerantes, movemur, & concurrimus; ut totum caminum extinguamus. Hòc igne vehementius animam excedit vitium; oportet itaque prævenire: nam, si fuerimus negligentes, id correctu evadet difficilius. S. Chrysol. in Ps. 26.

Currite ad medicum, cum potestis; nè, cum velitis, non possitis. Id. in Ps. 26.

Peccatum, si ad animam tuam divertit, hospes sit, non incola: quia iusti illicò peccatum expellunt, & ad statum gratiæ redeunt. Id. hom. 12. in 1. ad Corinth.

Ecce ostium pœnitentiæ apertum est; festina peccator, priusquam illud occludatur. S. Ephrem de pœnit.

Sic pœnitentiam agas, quasi de vita desperares; ut per mortem corporis animæ mortem extermine. Id. ib.

Curat pœnitentia, sententia nè præcurrat: quia Dominus, quod non venit adhuc, quod expectat, quod moras facit; nos sibi redire desiderat, non perire. S. Chrysol. l. 167.

Stylò ferreò, & ungue adamantinò, scribendum; quod tempus pœnitentiæ concessum est: tempus breve, & est tempus instabile, & est tempus irrevocabile: & quia breve; ideo utiliter expendendum. S. Bonaventura l. 44.

Quis moraretur in culpa, qui non est certus de die crastina, in Regim. conscientiæ.

§. XXI.

Pœnitentia sera, procrastinata.

Ex Veteri.

Qui respondit, cras. Ex. 8. 10. Ad Pharaonem Moyses: *constitue mihi, quando deprecer pro te, & pro servis tuis, & pro populo tuo; ut abigantur rana.* Cum debuerit in tanta positus necessitate rogare, ut jam oraret, nec differret; respondit, crastinâ die. S. Ambros. hexam. l. 1. de Cain & Abel c. 9. Noli desperare; promissa est indulgentia tibi. Deo gratias, inquit, quia promissa est; teneo promissum Dei. Ergo jam benè vive. Cras, inquit, bene vivam. Indulgentiam tibi Deus promissit; crastinum diem tibi nemo promissit. Si malè vixisti, benè vive jam hodie. S. August. in Ps. 101. Fratres, non tardetis converti ad Dominum: sunt enim qui præparant conversionem, & differunt; & sit in illis vox corvina, cras, cras. Corvus, de arca missus, nõ est reversus. Non quærit Deus dilationem in voce corvina; sed confessionem in gemitu columbino. Missa columba reversa est. Quam diu cras? cras? Observa ultimum cras: quia ignoras, quod sit ultimum cras. Sufficiat, quod vixisti usque ad hodiernum peccator. Id. in Ps. 102. Noli dicere, cras me convertam; cras Deo placebo: & omnia hodierna, & hesternâ, dimittantur mihi.

Verum quidem dicit: quia Deus conversioni tuæ indulgentiam promissit; sed dilationi tuæ diem crastinum non promissit. Id. in Psal. 144. Ipsa res est, quæ multos occidit, cum dicunt: cras, cras, & subito ostium clauditur. Remanet foris cum voce corvina; quia non habuit gemitum columbinum. Id. l. 16. de Verb. Dom. Corvus est, qui procrastinat conversionem suam ad Deum. Hugo Card. in Levit. 11. 15.

Accedetisque manè singuli per tribus vestras. Jos. 7. 14. Abulens. q. 42. hinc: quæret aliquis circa Achan, cum audivit, quod Deus dixerat esse anathema in Israel, & quod sequenti die erat declarandum; eratque sibi conscius huius sceleris; quare non fugit? Resp. quia in futurum videbat differri, quod statim facile potuisset inquiri. Quamquam, inquit, audisset verba de declarando peccatore, non credidit futurum. Naxera in Jos. 7. §. 30.

Quæso te, ut hodie hic maneas. in Judic. 19. 6. Hæc est vox diaboli, semper pœnitentiam procrastinantis. Facit cogitare hominem: adhuc poteris parum expectare, & postea facere pœnitentiam, Hugo Card. hic.

Et annos tuos, id est, tempus tibi datum ad pœnitentiam, nè des crudeli. Prov. 5. 9. id est, diabolo, demorando in peccatis. Hugo Card. hic.

Ex Novo.

Succide illam; ut quid etiam terram occupat? Luc. 13. 7. &c. Vineæ cultor rogat: *Domine, dimitte illam & hóc annò: & si quidem fecerit fructum; sin autem; in futuram succides eam.* S. August. l. 31. de Verb. Dom. in futurum succides eam. quando? scilicet cum in Iudicio venies iudicare vivos, & mortuos; interim modò parcitur. Verum unde Augustinus colligit, missum in sequentem annum excidium, usque ad extremi Iudicii spatia prorogandum? quia quod statim fieri opportunè poterat, in ulterius tempus reservatur. Naxera in Jos. 7. §. 30.

O stulti, & tardi corde. Luc. 24. 25. Abjicienda est tarditas, quæ vitium non festinat expellere, nec nititur adhibere virtutem. Vituperanda mors ad expediens, ubi mors nec sua molimina tardat; & natura tempore, ac vitâ properè procedit in finem; & nihil sistit in rebus, quod, suis legibus à Deo positus, velocitate non pergat. Sim. Cass. l. 14. hic.

Quæretis me, & non invenietis. Joan. 7. 34. Quinam Christo carebunt? totque mala incurrent? Non qui quærunt Christum; sed qui *quærent.* Licet Christum amplexari; & te piget amplexuum? Salus non occurret iis, qui eam quæsitura sunt; sed iis obviam processura, qui eam *quærunt.* Oliva fer. 2. Pass.

Ego vado, & quæretis me &c. Joan. 8. 21. Ille Christum non quærit, qui salutem animæ suæ per pœnitentiam non quærit. *Quærite Dominum, dum in veniri potest:* qui misericordem, dum tempus habet, non quærit; inveniet eum iratum. V. Beda hic.

Arbores

Arbores autumnales, infructuose, bis mortuæ. Jud. v. 12. Sic vocat peccatores pigros, & lentos; qui de salute sua nullam curam habent. Sicut enim arbores, quæ in autumno florere incipiunt, cum cœtera jam maturos fructus ferunt, serò veniunt, & rarissimè maturescunt, propter frigus superveniens; sic sera pœnitentia rarò vera. Diez. fer. 5. in Cœna Dom.

Ex Patribus, & aliis.

Quid in crastinum differis? potes & hodiernum diem lucrari. Cavendum est etiam, nè & illum non teneas, & hunc amittas. Non exiguum detrimentum est vel unius horæ. Et una hora totius vitæ portio est. S. Ambros. ep. 82.

Ita est peccati pœna justissima: ut, qui rectè facere, cum possit, renuit; amittat posse, cum velit. S. Aug. l. 13. de lib. arbit. c. 18.

Væ nobis! qui tam diu dissimulavimus, & negleximus, quærere vitam; quærere eum, qui bonus est quærentibus se; animæ speranti in se. S. Bernardus l. 2. exhortatorio ad FF. de altitudine & lassit. cordis. Obsecro te, charissime Pater, per omnipotentem JESUM, per sanctos Angelos ejus, per thronum Majestatis ejus igneum; in quo judicaturus est vivos, & mortuos; nè teipsum decipias, nè ulterius differas, nè salutis tuæ remedium, de die in diem procrastinando, animam tuam seducas: sed intra citò, dum licet, in portum conversionis; nè te tardantem repentini opprimant casus; nè te inopinata mortis absorbeat fluctus; & astuantis gehennæ deglutiat barathrum. B. Petr. Dam. l. 4. ep. 4. ad Episcopum Auximanum.

Cum caput cum omnibus sensibus agitatur in sensibus, quasi agitatione capitis continuo insinuant de vita præsentis recessum: vel, si malè vixerint, quasi capite negant, se non posse tunc faciliter emendare. At si benè; jam non faciliter à bonis moribus declinare. S. Bernardinus l. de calamitatibus senectutis. Qualificatus vitii adolescens vinum claræ juventutis propinavit dæmoni; Deo autem seniles reservavit facies. Redolentem & rubentem rosam portavit in manibus, & olfecit sedule; putentem verò applicavit manibus Christi. Sim. Cas. l. 3. c. 38.

§. XXII.

Pœnitentia in morte.

Ex Veteri.

Fugiamus Israël; Dominus enim pugnat pro eis. Ex. 14. 25. Cum fluctibus obruentur, & nulla esset spes salutis, tunc dixerunt, fugiamus. O homines stultos, qui sæpius admoniti acquiescere noluerunt; in ultimis vitæ peccata fugere cupiunt. Pinna Ethol. 174.

Inter cœteras aves, quas Deus olim, ut immundas, ab altari suo rejiciebat, erat cygnus. Levit. 11. 18. cujus ratio esse videtur; quòd non nisi moriens cantet; reliquo tempore mutus, & quasi in otio stertat. Illi à DEO cygnorum instar reprobandi, qui ætatis florem Deo non consecrant; omnemque cantum, vi-

tæ, inquam, emendationem, otiosi in senium, & mortis tempus, differunt. Besseus. D. 1. post Epiph.

Illo (Absolone) suspensò inter cælum, & terram, mulus, cui insidebat, pertransiit. 2. Reg. 18. 19. Abulens. hic q. 12. notat. multa acciderunt Absoloni hic, à quibus posse liberari videbatur. Nam potuisset tenere equum, nè introivisset subter quercum ramosam: & etiam, postquam introivit, & alligati sunt capilli ejus, poterat ipse tenens mulum silvere illos & fugere. Poterat abscedente mulo, capillos amputare. Vel si non habebat gladium, poterat, manibus tenens arborem, illos solvere, vel rumpere; sed nihil horum fecit. Cur non fecit? quia inopinatò in vitæ periculum adductus, & trepidans, non potuit in illa improvisa perturbatione de liberare de remedio. Nunc, si Absoloni tam præsens, ut facile poterat, non occurrit remedium; quomodo tu, ô cœce, miser, peccator vitam, & conscientiam, tam longis annis, ac multis modis, intricatam; implicatamque, evolves? cum te in illa hora suprema tam justis timoribus undique videbis impugnari. Did. Nils. fer. 5. D. 5. Quadr. §. 2.

Date Domino Deo vestro gloriam, antequam contenebreat. Jer. 13. 16. Tropol. ante diem mortis, & Judicii, nè offendant pedes nostri ad montes caliginosos, id est, dæmones; agamus hîc pœnitentiam, ad Hieron. tunc enim nullus dabit precem, laudem & gloriam Deo. Qui enim in tempus mortis procrastinant pœnitentiam, quasi tunc viam salutis initiuri; perinde faciunt, atque qui noctu in tenebris, per loca obscura, dubia, prærupta, & latronibus circumfesta, proficisci festinant Cornelius hic.

Ex Novo.

Circa undecimam verò exiit &c. Matth. 20. 6. Dominus horà 12. nullum vocavit ad vineam.

Orate, ut non fiat fuga vestra in hyeme. Matth. 24. 20. quæ ultima pars anni; aut Sabbatho, quod ultima hebdomadæ dies. Pinna Ethol. 174.

Date nobis de oleo vestro. Matth. 25. 8. Tunc primùm Virgines fatuæ de esse sibi oleum cognoverunt; cum adveniret sponsus. Scilicet tunc demum, quantum sibi faciendum superstit, quàm sit utilis pœnitentia, homines agnoscunt, cum mors imminet; cum occasio calva. Id. Ethol. 43.

Ut cognovit. Luc. 7. 37. Genus quoddam desperationis est, differre pœnitentiam in finem vitæ. Did. Nils. fer. 4. D. 5. Quadr. §. 2.

Hodie mecum eris in paradiso. Luc. 23. 43. Nihil magis suspectum, quàm sera, sub mortis horam, pœnitentia: angores enim, quos peccator in extremo illo discrimine patitur, magis oriuntur à futuris pœnis, quos pertimescit; quàm à præteritis culpis, quas paravit. Did. Nils. f. de convers. latronis. §. 6.

Quid faciam. Luc. 16. 3. Ait intrà se, quid faciam modò? semper homo bona facere tunc